

תחזקנה [1st] The Song of May

Песня на русском языке: "Народнымъ борцамъ" - YouTube

על זה העיר ביאליק ז"ל: "גם את זמן הווצרה
'תחזקנה' שלי, לא אדע בדיוק. פעם, באחת מש
החמות, קמתי משינה שלאחר הצהרים ופתחתי
ברגע זה הגיעה לאזני שירת "תחזקנה" במנגינה
מאחד החלונות של דירת שכן. השתוממתי ונהני
המנגינה הנעימה והמעודדת. מרוסיה עלתה מנגינה
ישראל ושם כבר התאזרחה בכל רחבי הישוב"
"השיר 'תחזקנה', כבר נכנס לפרדס ועבר בשלון
החמישים'... על ראשו כבר מזהיר היום זר האלמו
שבזמן מן הזמנים ישיר איזה בחור את השיר הזה
אפילו של מי הוא. כי כך דרכם של הפזמונים העמ

חני

מבחר כתבי דוד רוטבלום, דביר, תשי"ד, עמ' 283-284

בגליל בתל-חי (1920) מילים: אבא חושי לחן: עממי אוקראיני
<https://www.zemereshet.co.il/m/song.asp?id=304>

בְּכֹל מְקוֹם וּבְכֹל רֶגַע תִּזְכְּרוּ אוֹתִי, כִּי נִלְחַמְתִּי וְגַם נָפַ בְּעַד מוֹלְדֹתַי. כָּל הַיּוֹם אֲנִי חֹרֵשׁ וּבְלִילָה קִנְיָה רוֹבֵה עַד הַרְגַע הָאֲחֵרוֹן.	בְּגָלִיל, בְּתֵל חִי, טְרוֹמְפֵלְדוֹר נָפַל. בְּעַד עֲמִנוּ, בְּעַד אֶרְצֵנוּ גְבוֹר יוֹסֵף נָפַל. דֶּרֶךְ הַרִים, דֶּרֶךְ גְּבְעוֹת רֶץ לְגָאֵל אֶת שֵׁם תֵּל חִי, לְאֹמֵר לְאֲחִים שֵׁם: "לְכוּ בְּעִקְבוֹתַי".
--	---

שמאל הירדן (1930) מילים: זאב ז'בוטינסקי לחן: גירש צבי ליבשין

<https://www.zemereshet.co.il/m/song.asp?id=2319>

כַּעֲמוּד שְׂבִיתוֹךָ לְגֶשֶׁר
אֶף כְּחוּט הַשְּׁדָרָה לְאֹנוֹשׁ
לְאַרְצֵי קוֹ הַצִּיר וְהַקֶּשֶׁר
הוּא יִרְדֵּן, הַיִּרְדֵּן הַקְּדוֹשׁ.

שְׁתֵּי גְדוֹת לְיִרְדֵּן –
זוֹ שְׁלֹנוּ, זוֹ גַם כֵּן.

אִם אַרְצֵי דְלִלָה וְקִטְנָה
הִיא שְׁלִי מְרֵאֶשֶׁה עַד קֶצֶה.
מְשִׁתַּרְעֵת מַיִם יְשִׁימוֹנָה
וְיִרְדֵּן, הַיִּרְדֵּן בְּאִמְצָע.

שְׁתֵּי גְדוֹת...

שֵׁם יְרוּה לּוֹ מְשַׁפֵּעַ וְאֶשֶׁר
בֶּן-עֶרֶב, בֶּן-נֶצֶרֶת וּבְנֵי,
כִּי דִגְלֵי דִגְלֵי טַהַר וַיִּשֶׁר
יְטַהַר שְׁתֵּי גְדוֹת יִרְדֵּנִי.

שְׁתֵּי גְדוֹת...

שְׁתֵּי יָדֵי לֶךְ הַקְּדוּשָׁתִי, מוֹלְדֵת,
שְׁתֵּי יָדֵי לְמַגָּל וּמִגֵּן.
אֶךְ תִּשְׁכַּח יְמִינֵי הַבּוֹגְדֵת
אִם אֲשַׁכַּח אֶת שְׂמֵאל הַיִּרְדֵּן.

NY Times, Monday July 28, 1941

Jabotinsky Memorial Unveiled
 The memory of Vladimir Jabotinsky, founder of the Jewish Legion under Lord Allenby in Palestine during the World War and president of the New Zionist Organization, who died last August, was honored yesterday when a monument was unveiled at his grave in the New Montefiore Cemetery, Pinelawn, L. I. Flowers were dropped over the grave from three airplanes piloted by students of the Jabotinsky Aviation School, the only Jewish school of its kind in the United States.

אגדה (על שפת ים כינרת) (1922) מילים: יעקב פיכמן לחן: חנינא קרצ'בסקי; כתיבה: 1922

<https://www.zemereshet.co.il/m/song.asp?id=1>

עונג שבת (עונ"ש): על שפת ים כנרת: סיפורה של טעות מבורכת (onegshabbat.blogspot.com)

עַל שְׁפֶת יַם כְּנָרֶת
 אֶרְמוֹן רַב-תְּפָאֶרֶת;
 גֵּן-אֵל שֵׁם נְטוּעַ,
 בּוֹ עֵץ לֹא יָנוּעַ.

מִי גֵר שָׁמַ? רַק נֶעַר,
 כְּעוֹף בְּדָמֵי יַעַר;
 לוֹמֵד שֵׁם תּוֹרָה הוּא
 מִפִּי אֵלֶיהוּ.

הֵס! גַּל לֹא קוֹלֵחַ,
 כָּל עוֹף הַפּוֹרֵחַ
 עוֹמֵד וְשׁוֹמֵעַ –
 תּוֹרַת אֵל בּוֹלֵעַ.

המסקנה המתבקשת היא, כפי שהראתה בועזסון בעבודתה שהוזכרה למעלה, שפיכמן כתב מלכתחילה את 'אגדה' בהטעמה ארץ-ישראלית ובמשקל משולש:

עַל שְׁפֶת יַם / כְּ-נָ-רֶת
 אֶרְ-מוֹן רַב / תְּפָ-אֶ-רֶת
 גֵּן-אֵל שֵׁם / נְ-טוּ-עַ

בו עץ לא / י-נו-ע.

ואולי (1927) מילים: רחל בלובשטיין לחן: יהודה שרת

<https://www.zemereshet.co.il/m/song.asp?id=132>

<https://www.youtube.com/watch?v=SgA1V2fEZK8> שלישית גשר הירקון

ואולי לא היו הדברים מעולם.
אולי
מעולם לא השכמתי עם שחר לגן,
לעבדו בזעת אפי?

מעולם, בימים ארכים ויוקדים
(ארכים ויוקדים) של קציר,
במרומי עגלה עמוסת אלוזמות
לא נתתי קולי בשיר?

מעולם לא טהרתי בתכלת שוקטה
ובתם
של כנרת שלי... הוי כנרת שלי,
ההיית, או חלמתי חלום?

<http://hebrewsongs.com/?song=veulai2>

הלחנה: 1927

לחן: ידידיה אדמון

שיר הגמל (1927) מילים: ידידיה אדמון, מן המקורות

<https://www.zemereshet.co.il/m/song.asp?id=616>

גמל גמלי, גמל גמלי,
חבר אתה לי בזיפזיף.
מה טובו אהליך יעקב, משכנותיך ישראל.
גמל גמלי, גמל גמלי,
חבר אתה לי בזיפזיף.
הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא.

על השיר

בשיר מצוטטים פסוקים מהמקרא:

- במדבר כ"ד, ה'
- במדבר כ"ג, כ"ד

ואנחנו ("נבנה ארצנו") 1928

<https://www.zemereshet.co.il/m/song.asp?id=117>

מילים: משה ביק   תרגום/נוסח עברי: אברהם לוינסון   לחן: משה ביק   הלחנה: 1938?

<p>נְקוּם, נִלְכֶה יַחַד קְדִימָה, נוֹסִיפָה כַּח, עַז נִגְבִיר. נְקוּם, נִלְכֶה יַחַד קְדִימָה, תִּתְקוּת עִם נֶצַח דְרָכֵנוּ תְנַאִיר. כָּלֵנוּ אָנוּ, דְגָלִי מַחְנֶה פּוֹסֵעַ, כָּלֵנוּ אָנוּ, צְלִילֵי שִׁיר דְרוֹר בּוֹקֵעַ, צְלִיל מְלֵב פְּצוּעַ, גִּיל בְּלִתֵי יְדוּעַ, שְׁבִיל עוֹד לֹא קְבוּעַ בְּנוּ יִסְעִירוּ הַדָּם. וּבְצַעַד אֹן וּבְטָחוֹן נִצְעַד בְּעַז לְקִרְאֵת שְׁחֵרוֹר הָעָם!</p>	<p>נְבִנֶה אֶרְצֵנוּ, אֶרֶץ מוֹלְדֵת, כִּי לָנוּ, לָנוּ אֶרֶץ זֹאת. נְבִנֶה אֶרְצֵנוּ, אֶרֶץ מוֹלְדֵת, זֶה צוֹ דִּמְנוּ, זֶה צוֹ הַדּוֹרוֹת. נְבִנֶה אֶרְצֵנוּ עַל אֶף כָּל מַחְרִיבֵינוּ נְבִנֶה אֶרְצֵנוּ בְּכַח רְצוֹנֵנוּ. קֶץ עֲבָדוֹת מִמְאָרֶת, אִשׁ חֵרוֹת בּוֹעֶרֶת, הוֹד תִּתְקוֹה מְזַהֶרֶת בְּנוּ יִסְעִירוּ הַדָּם, צְמֵאֵי חֵרוֹת, קוֹמְמִיּוֹת, נִצְעַד בְּעַז לְקִרְאֵת שְׁחֵרוֹר הָעָם.</p>
---	--

<p>מיר גייען אלע וויפיל מיר זענען, און זענען זענען מיר גאר א סך. מיר גייען אלע וויפיל מיר זענען, דער ווט פון דורות באגלייט אונז אין שליאך. מיר גייען אלע - ווייל אלע זענ'מיר פענער, מיר זענען אלע פון פרייליד שטאלצע טענער. לידער ניט געזינגטע פריידן ניט דערקלינגטע וונטשן ניט באצווינגטע יירן אין אונזער געמיט. מיט פרייע טריט מיט שטאלצע טריט צו זון פון לעבן וייעם אויפגעבליט.</p>	<p>מיר וועלן בויען, בויען אלץ בויען ווייל אייגנאונזער איז אונז די ערד. מיר וועלן בויען, בויען אלץ בויען דאס איז פון דורות געוונטשט און באגערט. מיר וועלן בויען - אקעגען די צושטערער מיר וועלן בויען - מיר בויער זענען מערער. דורות אומגעבראכטע קראפט דורך גוואלט פארשמאכטע האפנונג ניט דערדאכטע האבן אין אונז זיך צעבלענדט מיט פרייע הענט געניטע הענט זיי האבן וואגונג, מוט אין זיך דערקענט</p>
--	---

הַדָּרָךְ כֹּה רָחוֹק, רָחוֹק וּמִשְׁתַּרַע
מִנַּחֵל עַיִן-חֲרוּד, הַרְחֵק עַד הַיָּרֵחַ
הִנֵּה הַלַּיְלָה כָּבֵד יָרַד עַל הַקְּבוּץ
רַק אֹר הַכּוֹכָבִים מְאִיר, רוֹמֵז בַּחוּץ.

שְׁחֹר-הַלַּיְלָה כָּבֵד יָרַד עַל הַכִּנֹּרֶת
קְחוּנִי נָא אֶתְכֶם, אַחִי, אֲנִי אוֹמֶרֶת
שְׁאוּנִי נָא אֶתְכֶם, אַתֶּם הַבַּחֲוָרִים
שְׁאוּנִי נָא אֶתְכֶם מֵעֵבֶר לְהָרִים.

וְהֵם אוֹמְרִים אֵלַי: עָלֵי, כִּי אֶת יָפֶה כֹּה
כִּי בִשְׁבִילֵךְ נִסַּע לְסָדוּם וְגַם לַעֲכוּ
כִּי בִשְׁבִילֵךְ נִסַּע כָּלֵם כָּלֵם כָּלֵם
אִף לְמָקוֹם שְׁעוֹד אֵינְנוּ בְּעוֹלָם.

הַטְּנֵדֶר נוֹסֵעַ, הַטְּנֵדֶר פֹּה רֵץ
מִשְׁדוֹת יָם הַמֶּלַח עַד עַיִן הַמִּפְרָץ –
הַלַּיְלָה לַיְלָה אֶפֶל
הַטְּנֵדֶר, מֶה לַיְלָה מְלִיל?

הַטְּנֵדֶר, פְּתַח פִּיךְ בְּשִׁיר!
לְבַנו רָחַב וְצִעִיר!
אִם אִשׁ מְלַפְנֵינוּ, אִם אִשׁ מֵאַחֹר –
הַטְּנֵדֶר, אֵל תַּעֲצֵר!

אֶחָד הַבְּטִיחַ חֲתָנָה מֵאִין כְּמוֹהַ
אֶחָד הַבְּטִיחַ לִי אֶרְמוֹן עַל הַגְּלִבַּעַ
אֶחָד אָמַר לִי: אֶהְבֵּתִיךָ מְאֹד, רָחֵל
לְבִי אֵלֶיךָ כְּמוֹ טְנֵדֶר מִתְּגַלְּגֵל.

אֶחָד שְׁחָרְחַר אָמַר: אֲמַנֵם לִי יֵשׁ רַק
פְּתָה

אָבֵל אֶהֱבֵ אוֹתְךָ מֵעֵזָה עַד חֲנִיתָא
וְרַק בְּחֹר אֶחָד שְׁתַּק מִבֵּין כָּלֵם

וְהוּא עֹמֵד לוֹ שֵׁם נוֹשֵׂא חֲצִים וְקִשָּׁת
וְהֵן אוֹתוֹ בְּלֶבֶד הַיִּיתִי מִבְּקִשָּׁת
אֶךְ הוּא שְׁתַּק אֵלַי כְּצֵל בֵּין הָהָרִים
וְהוּא הָיָה יָפֶה מְכַל הַבַּחֲוָרִים.

הַטְּנֵדֶר נוֹסֵעַ...

אֲזִי לְחַשְׁתִּי לוֹ: הִבֵּט אֵלַי, הַבִּיטָה
אֲנִי אֶהֱבֵ אוֹתְךָ מֵעֵזָה עַד חֲנִיתָא
בּוֹא וְנִשֵּׁב בְּתוֹךְ הַטְּנֵדֶר הַחֲדָשׁ
וְנִבְלֵה עָלָיו אֶת כָּל יְרַחֵי הַדְּבִשׁ.

אֶךְ הוּא שְׁתַּק אֵלַי, שְׁתַּק וְלֹא עָנָה לִי
וְלֹא יָדַע כִּי אֶת לְבִי הִתֵּם שְׁנָה לִי
וְהוּא נִהַג, אֶת כָּל הַטְּנֵדֶר הוּא נִהַג
וְרַק אוֹתִי נִהַג בְּשִׁקֵּט וְשְׁתַּק.

פְּתָאם עֶצֶר בְּכַבִּישׁ עֲפוּלָה וְנִצְרֶת
אֶת כָּל הַבַּחֲוָרִים הוֹרִיד עַל אִם הַדָּרָךְ
וְרַק אוֹתִי חֲטַף בְּטְנֵדֶר וְהַפְּלִיג
וְעַד עוֹלָם אוֹתְנוּ טְנֵדֶר לֹא יִשִּׁיג...

הַטְּנֵדֶר נוֹסֵעַ...

וְאֵת פְּנֵיו עוֹד לֹא רָאִיתִי מֵעוֹלָם.